

Literatura grega arcaica i clàssica**2014/2015**

Codi: 100416

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500243 Estudis clàssics	OB	2	1
2500243 Estudis de Català i Clàssiques	OT	3	0
2500243 Estudis de Català i Clàssiques	OT	4	0
2501802 Estudis d'Espanyol i Clàssiques	OT	3	0
2501802 Estudis d'Espanyol i Clàssiques	OT	4	0
2501856 Estudis de Francès i de Clàssiques	OT	4	0
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	3	0
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Jordi Pàmias Massana

Correu electrònic: Jordi.Pamias@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Aquesta assignatura es concep com una iniciació a la història de la literatura grega de les èpoques arcaica i clàssica, de manera que no es requereixen coneixements previs d'aquesta matèria per poder cursar-la. Tanmateix, és recomanable que els estudiants que ja han cursat assignatures d'aquest tipus en el batxillerat en repassin els continguts.

És convenient, però no imprescindible, que els estudiants tinguin coneixements de grec clàssic. També es recomana un nivell bàsic d'anglès i francès, atès que es podran fer activitats extretes de bibliografia en aquestes llengües.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria "Literatura" del segon curs del grau en Estudis Clàssics i es planteja com una assignatura de formació bàsica.

Els continguts cerquen oferir una aproximació a l'estudi dels primers períodes de la literatura grega, tot definint-ne els conceptes i els límits temàtics i cronològics, per tal que els alumnes puguin reconèixer i analitzar les obres i els autors que en formen part.

Tant pel que fa als continguts com a la metodologia, aquesta assignatura forma una unitat temàtica amb l'assignatura "Literatura grega clàssica i hel·lenística", programada per al tercer curs del grau en Estudis Clàssics.

Competències

- Explicar un text literari, aplicant els propis coneixements literaris, mètrics i estilístics.

- Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.
- Obtenir informació, a partir de l'estudi de les fonts escrites gregues i llatines, que permetin un accés a diferents aspectes dels realia (realitat sociocultural del món antic).
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els fenòmens literaris en els textos de lectura obligatòria i la seva recepció en les literatures occidentals.
2. Elaborar un comentari literari d'un text grec o llatí (segons correspongui) des del punt de vista formal i de contingut, identificant motius literaris, figures d'estil, retòriques i, si escau, formes mètriques.
3. Examinar un aspecte monogràfic d'un passatge literari i connectar-lo amb els realia.
4. Explicar, oralment o per escrit, temes, gèneres literaris, períodes, autors i obres, i la seva pervivència.
5. Llegir i traduir correctament textos clàssics en grec de dificultat progressiva.
6. Utilitzar amb eficàcia i de manera autònoma les eines filològiques bàsiques.
7. Utilitzar el vocabulari tècnic específic d'interpretació i comentari dels textos antics.
8. Utilitzar les diferents aplicacions informàtiques per al tractament de textos en grec clàssic.

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura comprenen, d'una banda, l'aproximació teòrica als principals autors, obres i gèneres literaris grecs de les èpoques arcaica i clàssica i, de l'altra, la realització de comentaris de text i de traduccions per tal de poder assimilar i aplicar els coneixements teòrics adquirits.

Els temes que es tractaran són aquests:

I. Concepte de literatura grega

I.1. Els grans períodes de la literatura grega

I.2. Els principals gèneres literaris

I.3. Tradició i originalitat

I.4. Mite i logos

I.5. Literatura i societat a la Grècia antiga: la literatura com a expressió d'ideologies de classe

I.6. Les fonts i la transmissió de la literatura grega

II. Els orígens i el caràcter de l'èpica grega

II.1. La composició oral i l'adopció de l'escriptura. Poesia aèdica i rapsòdica

II.2. Els elements de la composició èpica

II.3. Els grans cicles narratius: el Cicle Tebà. El Cicle Troià

II.4. Els Himnes homèrics

III. L'epopeia homèrica

III.1. Anàlisi de la Ilíada

III.2. Anàlisi de l'Odissea

III.3. La qüestió homèrica

\
L
>
E

III.4. La llengua dels poemes homèrics

IV. La poesia hesiòdica

IV.1. Hesíode i la poesia genealògica i didàctica

IV.2. Teogonia: cosmogonia, teomàquia i teologia de la dike

IV.3. Treballs i Dies: la condició humana i social. La dike com a praxi i ètica del treball

IV.4. Hesíode i Orient

IV.5. El corpus Hesiodicum

V. L'elegia i el iambe

V.1. Els canvis econòmics, socials i polítics en els segles VII i VI aC.

V.2. El poeta líric com a intèrpret del seu grup social. El naixement de l'individualisme

V.3. Els gèneres de la poesia lírica

V.4. Característiques dels gèneres iàmbic i elegíac: orígens, estil, metres i continguts

V.5. Els àmbits literaris de l'elegia i el iambe

V.6. El iambe: lluita política i invectiva personal.

V.7. Arquíloc. Semònides. Hipòanax

V.8. L'elegia ètica i política

V.9. Cal·lí. Tirteu. Soló. Mimnèrm. Xenòfanès

V.10. Teognis i la Col·lecció Teognídia

VI. La lírica coral

VI.1. Orígens, estils, gèneres i continguts de la lírica coral

VI.2. Els primers poetes

VI.3. Poesia coral a Esparta: Alcma

VI.4. Lírica coral narrativa a l'occident grec: Estesícor i Íbic

VI.5. La renovació de la lírica coral: Simònides

VII. La poesia monòdica

VII.1. Origen, estil, llenguatge i continguts

VII.2. Poesia política a Lesbos: Alceu de Mitilene

VII.3. Erotisme i ètica en Safo

VII.4. Anacreont: humor i erotisme

VII.5. La poesia popular

VIII. Els primers filòsofs grecs

VIII.1. El context econòmic i cultural

- VIII.2. El pensament filosòfic: originalitat i aportació de Grècia
- VIII.3. Els filòsofs presocràtics: filosofia física, de l'ésser i de l'esdevenir; els primers materialistes
- VIII.4. Els físics milesis
- VIII.5. Pitàgoras i els pitagòrics
- VIII.6. L'estil aforístic d'Heraclit
- VIII.7. Poesia mitopoètica en Parmènides
- VIII.8. Empèdocles, mestre de veritat
- VIII.9. La filosofia materialista: Anaxàgoras
- VIII.10. Leucip i Demòcrit
- IX. Literatura científica i tècnica
- IX.1. Els orígens de la sistematització científica
- IX.2. Pensament abstracte i empirisme. Els escrits científics i tècnics
- IX.3. Matemàtica i astronomia
- IX.4. Els orígens de la medicina empírica
- X. El naixement de la historiografia
- X.1. Transformacions socials i invenció del passat
- X.2. Els primers documents: genealogies i memòries de viatge
- X.3. Els primers historiadors i geògrafs
- X.4. Els primers logògrafs: Hecateu, Acusilau, Ferecides i Hel·lànic
- X.5. Heròdot i la dimensió tràgica de la història: llengua i estil
- X.6. Complexitat i unitat de l'obra d'Heròdot
- XI. Sofística i oratòria grega
- XI.1. Els orígens de l'oratòria: el discurs preretòric
- XI.2. El moviment sofístic: Protàgoras, Gòrgias, Pròdic, Hípias
- XI.3. Retòrica i democràcia en l'època clàssica
- XI.4. Els gèneres oratoris
- XI.5. L'estructura i el llenguatge del discurs
- XII. La tragèdia grega
- XII.1. Democràcia i teatre en el segle V aC.
- XII.2. El problema de l'origen de la tragèdia
- XII.3. Els primers poetes tràgics
- XII.4. Estructura formal de la tragèdia
- XII.5. Llengua i estil

XII.6. Concursos i representacions

XII.7. Èsquil, creador de la tragèdia. L'optimisme ètic i polític

XII.8. Sòfocles, el poeta d'Atenes, i la tècnica dramàtica. El pessimisme sofocleu

Metodologia

La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà en combinar les explicacions teòriques de cadascun dels temes amb textos originals o en traducció que serveixin per il·lustrar i aplicar els coneixements adquirits.

A principi del curs es lliurarà un dossier amb una selecció de textos que seran comentats a classe i que serviran també per al treball individual o en grup dels alumnes. Al llarg del curs se'n podran afegir altres de complementaris, en funció de les necessitats i els interessos dels estudiants.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició dels temes d'acord amb la programació de l'assignatura	30	1,2	
Presentació oral o escrita de comentaris de text	12	0,48	
Realització d'exàmens parcials (2)	3	0,12	
Tipus: Supervisades			
Exercicis puntuables (Homer, Odissea)	10	0,4	1, 4, 5
Lectura orientada i comentari de la Teogonia d'Hesíode	20	0,8	1, 2, 4
Tipus: Autònomes			
Interpretació dels autors, de les obres i dels gèneres literaris tractats	40	1,6	
Realització de comentaris de text	35	1,4	

Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà tenint com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

És important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència regular a classe i la realització i lliurament de les activitats proposades a classe en els terminis establerts.

A la reavaluació final, l'estudiant podrà recuperar la nota corresponent a les activitats sobre Homer i Hesíode (15%) i un dels dos exàmens parcials realitzats al llarg del curs (35%).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Assistència i participació a classe	10%	0	0	6
Exercicis puntuables: pràctiques de lectura (10%) + comentaris (10%)	20%	0	0	2, 3, 6, 7, 8
Primer examen parcial (meitat de curs)	35%	0	0	2, 7
Segon examen parcial	35%	0	0	2, 7

Bibliografia

Alsina Clota, J., Literatura griega. Contenido, problemas y métodos, Barcelona, Ariel 1967

Lesky, A., Historia de la literatura griega, Madrid, Gredos 1968

López Férez, J.A. (ed.), Historia de la literatura griega, Madrid, Cátedra 1988

NB. S'anirà afegint bibliografia específica per als diversos temes i autors a mida que es vagi desenvolupant cada punt del temari a classe